

สารบัญ

เครื่องปั้นดินเผาไทย	๑๓
เทคโนโลยีของการทำเครื่องปั้นดินเผาไทย	๑๗
แหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา	๑๗
เทคนิคการปั้นหรือการขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผา	๓๓
เทคนิคการตกแต่งผิวภาชนะดินเผา	๓๘
การเผาและชนิดของเตาเผาเครื่องปั้นดินเผาไทย	๔๔
ชนิดของเครื่องปั้นดินเผา	๔๙
เครื่องปั้นดินเผาในสมัยก่อนประวัติศาสตร์	๕๙
เครื่องปั้นดินเผาในวัฒนธรรมบ้านเชียง	๕๙
เครื่องปั้นดินเผาในวัฒนธรรมบ้านเก่า	๑๐๕
เครื่องปั้นดินเผาในสมัยประวัติศาสตร์	๑๑๑
เครื่องปั้นดินเผาสมัยทวารวดี	๑๑๔
เครื่องปั้นดินเผาสมัยทวารวดีในภาคกลาง	๑๑๘
เครื่องปั้นดินเผาวัฒนธรรมทริภุญชัย	๑๒๓
เครื่องปั้นดินเผาสมัยศรีวิชัย	๑๔๗
เครื่องปั้นดินเผาเขมร	๑๕๓
เครื่องสังคโลก หรือเครื่องปั้นดินเผาสุโขทัย	๑๖๓
เครื่องปั้นดินเผาล้านนา	๒๙๗
แหล่งเตาสันกำแพง	๓๐๕
แหล่งเตาเวียงกาหลง	๓๓๑
แหล่งเตาวังเหนือ	๓๖๗
แหล่งเตापาน	๓๗๓
แหล่งเตापะเยา	๓๘๐
เครื่องปั้นดินเผาสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์	๓๙๕
เครื่องถ้วยเบญจรงค์และเครื่องถ้วยลายน้ำทอง	๔๐๐
เครื่องปั้นดินเผาไทยร่วมสมัย	๔๑๗
เครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	๔๑๘
เครื่องปั้นดินเผาบ้านเหมืองกุง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่	๔๓๕
เครื่องปั้นดินเผาบ้านด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา	๔๔๙
บทสรุป	๔๕๕
บรรณานุกรม	๔๕๘

คำนำโครงการสืบสานมรดกวัฒนธรรมไทย

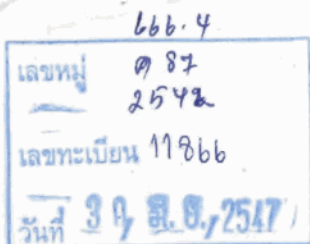
หนังสือชุดมรดกไทย ๑๒ เล่มนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสืบสานมรดกวัฒนธรรมไทย ผู้จัดพิมพ์ได้มีความระลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระมหากษัตริราชเจ้า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่ทรงสร้างสรรค์ ทรงสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม ให้ไว้แก่ประชาชนชาวไทย รำลึกพระคุณศิลปินทุกสาขาตั้งแต่อดีตบรรพชนจนถึงปัจจุบัน ในการสร้างสรรค์งานด้วยภูมิปัญญา จิตวิญญาณแห่งศิลปิน ความรัก ความวิริยะอุตสาหะ และการอุทิศร่างกาย แรงใจ ให้เกิดเป็นผลงาน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ให้แก่คนร่วมสมัย และลูกหลานในปัจจุบันและอนาคต

ศิลปกรรมเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแสดงถึงภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชาติ เป็นเครื่องเชื่อมโยงจิตใจของคนไทยเข้าเป็นหนึ่งเดียวกัน เป็นความภาคภูมิใจ และปิติยินดีที่ได้มีสมบัติวัฒนธรรมล้ำค่า เป็นเครื่องจรรโลงใจให้สร้างสรรค์สืบทอดมรดกที่ได้รับมาตลอดไป

ศิลปกรรมที่เป็นวัสดุและสิ่งก่อสร้าง มีอยู่ตามที่ต่างๆ บางอย่างชมได้ในพิพิธภัณฑ์สถาน บางชิ้นเป็นสมบัติส่วนบุคคล ยากที่ผู้อื่นจะมีโอกาสได้ชม การจัดแสดงนิทรรศการศิลปวัตถุ และโบราณวัตถุ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๒ เป็นโอกาสเดียวเท่านั้น ต่อไปยากที่จะจัดแสดงได้ นอกจากนั้น ยังมีศิลปกรรมล้ำค่าอีกมาก ซึ่งเป็นที่หวงแหนไม่อาจนำมาแสดงได้

โอกาสของผู้ที่รัก และภูมิใจมรดกวัฒนธรรม จะได้รับรู้เรื่องราวและได้ชม ก็คือการอ่านหนังสือชุดมรดกไทย ๑๒ เล่ม ที่ทุกคนมีโอกาสเป็นเจ้าของ สำหรับอ่านเอง และให้ลูกหลานในครอบครัวอ่านด้วย

ขอชมเชยและแสดงความยินดีแก่ โครงการสืบสานมรดกวัฒนธรรมไทย ที่มีความริเริ่มจัดพิมพ์หนังสือชุดมรดกไทย ด้วยความวิริยะอุตสาหะในการติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นผู้เขียน ด้วยการเสียสละเงินจำนวนมาก เพื่อให้เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอชื่นชมต่อผู้เป็นเจ้าของศิลปกรรมอันล้ำค่าที่ให้โอกาสโครงการนี้ถ่ายภาพและนำไปจัดนิทรรศการ พยายามให้คนไทยทุกคนตระหนักในคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมล้ำค่า รำลึกพระมหากรุณาธิคุณ และพระคุณขององค์ศิลปิน องค์อุปถัมภ์ศิลปิน และของศิลปินทุกท่าน เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย ขอให้กุศลจิตและศรัทธานี้เป็นพลวปัจจัยสนองให้คณะกรรมการโครงการฯ ทุกท่านมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง และยืนนาน

๐๐๑๑ - ๑๑๒๐

ศาสตราจารย์ คุณหญิง แม้นมาส ชวลิต

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

ประธานสมาพันธ์องค์การเพื่อการพัฒนาหนังสือและการอ่าน

BSTI DEPT. OF SCIENCE SERVICE
สำนักหอสมุดฯ กรมวิทยาศาสตร์บริการ

1110003119